

**UCHWAŁA NR XLVII/587/2018
RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE**

z dnia 7 września 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 w treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Żnina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku.

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1076 i poz. 1544.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Załącznik do uchwały Nr XLVII/587/2018

RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE

z dnia 7 września 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Autorzy:

Nadzór nad opracowaniem Programu:

Maria Bursztyńska - Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie

Koordinacja prac związanych z przygotowaniem Programu:

Iwona Mroczkowska –Główny Specjalista ds. Programów Społecznych

Spis treści

	Strona
Wstęp	4
I CEL I PROCES TWORZENIA PROGRAMU	4
1.1 Podstawy prawne utworzenia dokumentu	4
1.2 Przesłanki stanowiące podstawę tworzenia Programu	5
1.3 Przebieg procesu opracowania Programu	5
II DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN GMINY ŻNIN	7
2.1 Formy pomocy świadczone dla rodzin przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	7
2.2 Problemy rodzin Gminy ŻNIN w świetle konsultacji społecznych	9
2.3 Analiza SWOT Gminy ŻNIN w zakresie pomocy rodzinom	11
III KIERUNKI WSPIERANIA RODZIN GMINY ŻNIN	12
3.1 Wizja wspierania rodzin Gminy ŻNIN	12
3.2 Cele wspierania rodzin Gminy ŻNIN	13
3.3 Ramowy harmonogram wdrażania Programu	14
3.4 Realizacja celów – kierunki działania	15
3.5 Monitoring i wdrażanie Programu	17
Załącznik Nr 1. Poziom wskaźników monitorowania Programu	19

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest dokumentem planistycznym służącym wspieraniu rodzin znińskich, w tym w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka wymaga szczególnej troski i wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Prawidłowe funkcjonowanie rodzin jest gwarantem pomyślnego funkcjonowania społeczności lokalnej.

Trudności dotykające rodziny, w tym jej rozpad, niewydolność wychowawcza rodziców, zanikanie poczucia bezpieczeństwa u dzieci, kryzysy finansowe powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest utworzenie jednolitego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się na całej rodzinie i dotyczyć zarówno warunków bytowych rodzin, jak i zapobiegania pojawianiu się sytuacji kryzysowych.

I. CEL I PROCES TWORZENIA PROGRAMU

1.1. Podstawy prawne utworzenia dokumentu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Żnin opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.) w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program jest opracowany w oparciu o poniższe akty prawne:

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r., poz. 682 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018, poz. 998 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. 2018 r., poz. 1508 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390);

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r., poz.1030 z późn. zm.);

1.2. Przesłanki stanowiące podstawę utworzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Żnin na lata 2019-2021. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Żnin przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Dzieci wymagają szczególnej ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Trudności rodziny, spowodowane problemami finansowymi, uzależnieniami lub brakiem kompetencji rodziców, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Kryzys rodziny zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

1.3. Przebieg procesu opracowania Programu

Proces opracowania Programu rozpoczęto w marcu 2018 roku, podejmując decyzję o jej ponownym zredagowaniu przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie. Zakończenie prac nad dokumentem zaplanowano na lipiec 2018 roku z zamiarem przedłożenia Programu na Sesji Rady Miejskiej i przyjęcia jej ustaleń uchwałą do realizacji.

Przyjęta metoda opracowania Programu oparta została na udziale różnych grup społecznych i pomocy ekspertów, spełniając tym samym oczekiwania instytucji społecznych. Okres realizacji Programu Wspierania Rodziny Gminy Żnin przyjęto na trzy lata (2019-2021).

W pracach nad aktualizacją Programu wyróżniono następujące etapy:

Etap I – organizacja procesu aktualizacji i opracowania Programu – konsultacje społeczne w zakresie zdiagnozowania problemów rodzin gminy,

Etap II – prace warsztatowe nad Programem,

Etap III – redagowanie Programu

Etap IV – wdrażanie Programu.

Etap I. Organizacja procesu opracowania Programu:

W procesie opracowania „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” istotną rolę odegrały konsultacje społeczne mające na celu zidentyfikowanie problemów i potrzeb społecznych mieszkańców gminy. Konsultacje przeprowadzono w miesiącach: kwiecień – maj 2018r. Respondentów dobrano w taki sposób, aby zapewnić udział wszystkich grup społecznych, o czym świadczy charakterystyka osób, które odpowiedziały na pytania.

Kolejnym krokiem było przygotowanie części diagnostycznej i analiza sytuacji rodzin w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk społecznych i przedstawicieli instytucji społecznych.

Etap II. Prace warsztatowe

Kolejnym etapem tworzenie Programu było przeprowadzenie warsztatów SWOT. Warsztat z formie konsultacji społecznych odbył się w dniu 29 maja 2018r. Uczestniczyli w nim przedstawiciele następujących podmiotów:

1. Burmistrz Żnina Pan Robert Luchowski
2. Zastępca Burmistrza Żnina Pani Halina Rosiak
3. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UM Pan Łukasz Marnocha
4. Dyrektor MOPS w Żninie Pani Maria Bursztyńska
5. Przewodnicząca Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia Pani Halina Krygier
6. Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 1 w Żninie Pan Marek Orzechowski
7. Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 2 w Żninie Pan Jacek Otto
8. Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 5 w Żninie Pan Krzysztof Kaczmarek
9. Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Żninie – Pani Grażyna Sawicka
10. Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie Pani Olga Berdysz
11. NZOZ Epoka w Żninie Pielęgniarka Pani Aleksandra Skarbińska – członek ZI
12. Komenda Powiatowa Policji w Żninie Policjant Tomasz Fliciński – członek ZI.
13. Prezes Stowarzyszenia Uniwersytet III Wieku w Żninie Pani Irena Starczewska
14. Prezes Stowarzyszenia Browarowa Większy Format w Żninie Pani Krystyna Jaworska.
15. Pracownicy MOPS w Żninie

Etap III. Redagowanie Programu

Procesem ostatecznego redagowania Programu zajął się Zespół Zadaniowy powołany przez Panią Marię Bursztyńską – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie.

Konstruowanie Programu dokonano także w oparciu o dane zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, dane Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane GUS i Narodowego Spisu Powszechnego, dane Komendy Powiatowej Policji w Żninie, Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie. Podstawę konstruowania Programu stanowiło także rozpoznanie w potrzebach i rodzajach pomocy dla mieszkańców gminy. Uzyskane dane stanowiły podstawę do sporządzenia analizy SWOT, czyli bilansu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych. Podstawową metodą

pracy były rozmowy, konsultacje i warsztaty na temat poszczególnych zagadnień i etapów tworzenia Programu z osobami bezpośrednio zajmującymi się poszczególnymi problemami omówionymi poniżej w diagnozie. W oparciu o powyższe metody sformułowane zostały cele główne i szczegółowe wspierania rodziny.

Etap IV. Wdrażanie Programu

Po przyjęciu Uchwałą Rady Miejskiej „Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” do realizacji program będzie wdrażany przez instytucje wskazane jako realizatorzy zadań. Monitorowanie realizacji programu zostanie powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Żninie.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN GMINY ŻNIN

2.1. Formy pomocy świadczone dla rodzin przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na podstawie sprawozdania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2017 rok (przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w dniu 28 marca 2018r.) określono liczbę i formę świadczonej pomocy dla żnińskich rodzin:

Tabela1: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej MOPS w Żninie

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba rodzin	1114	1043	916
Liczba rodzin z dziećmi	208	212	188
Liczba osób w rodzinach	2816	2570	2163

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – opracowanie MOPS w Żninie

Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na charakter gminy oraz ubogą infrastrukturę osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie, większość pracowników dojeżdża do pracy poza teren gminy. Ogromnym problemem jest także dostęp do wszelkiego rodzaju poradni i placówek specjalistycznych oraz placówek oświatowych i kulturalnych.

Należy jednak zauważyć, że systemowa pomoc państwa rodzinie w postaci programów o charakterze socjalnym, działanie gminnych służb pomocy społecznej oraz poprawiająca się sytuacja gospodarcza Polski oraz regionu wpływa na spadek liczby rodzin objętych pomocą Ośrodka.

Liczbę rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa i bezrobocia, a także niepełnosprawności i długotrwałej choroby przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej MOPS z Żninie

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Ubóstwo	744	696	620
Bezrobocie	741	637	457
Niepełnosprawność	387	381	350
Długotrwała choroba	463	453	477

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – opracowanie MOPS w Żninie

Zauważalny spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa oraz bezrobocia jest wynikiem poprawiającej się sytuacji ekonomicznej rodzin – z jednej strony dzięki wsparciu państwa programem 500+, z drugiej strony wzrostem liczby miejsc pracy i szans na zatrudnienie w regionie.

Poza powyższymi inne przesłanki udzielanej pomocy rodzinom w 2017 roku to:

- bezdomność – udzielono pomocy 17 rodzinom,
- ochrona macierzyństwa – udzielono pomocy 88 rodzinom,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych - udzielono pomocy 188 rodzinom,
- przemoc w rodzinie - udzielono pomocy 63 rodzinom,
- alkoholizm lub narkomania - udzielono pomocy 62 rodzinom,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – pomocy udzielono 15 rodzinom,
- zdarzenia losowe – pomocy udzielono 15 rodzinom,
- klęska żywiołowa – pomocy udzielono 589 rodzinom.

Z analizy sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2017 zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. W Ośrodku zatrudnieni są asystenci rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2017r. **52** rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zostały objęte wsparciem asystenta rodziny; **246** rodzin korzystało z porad i konsultacji specjalistów; **110** dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystało z gminnych placówek wsparcia dziennego (świetlice opiekuńczo-wychowawcze); około **450** osób uczestniczyło w spotkaniach i warsztatach organizowanych dla rodziców; **9** rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem rodziny.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Aktualnie z terenu gminy Żnin w rodzinach

zastępczych zostało umieszczonych **25** dzieci i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **5** dzieci, a w domach dziecka **4** dzieci. Ośrodek pomocy prowadzi pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

Budżety domowe rodzin od 2016 roku zwiększyły się o świadczenia wychowawcze 500+ wypłacane na każde drugie i kolejne dziecko lub również na pierwsze dziecko w przypadku spełnienia kryterium dochodowego. Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej. W roku 2017 z pomocy 500+ skorzystało **1700** rodzin. Wysokość wypłaconego wsparcia to kwota 15.897.878 zł.

Około **1320** rodzin uprawnionych jest do pobierania świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami i świadczeń opiekuńczych. W 2017 r. na ten cel rodziny otrzymały łącznie kwotę 6.223.916zł.

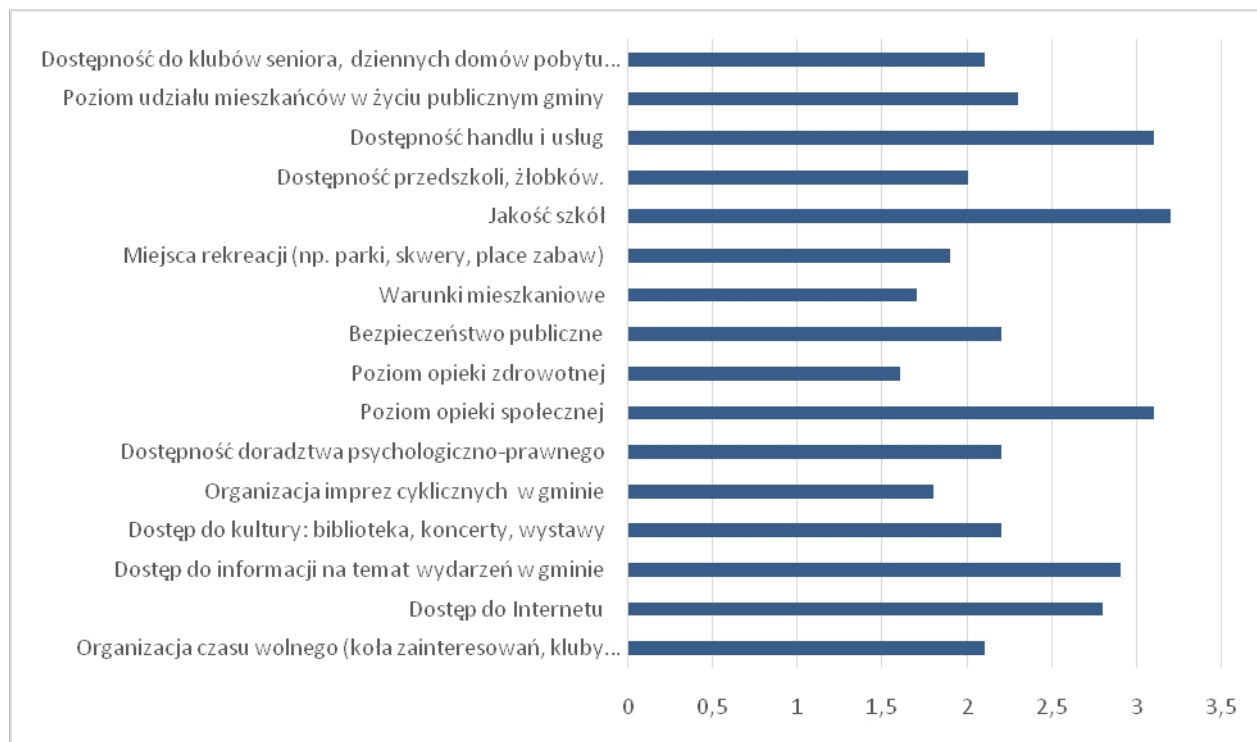
2.2. Problemy rodzin Gminy Żnin w świetle konsultacji społecznych

Identyfikacji problemów rodzin żnińskich dokonano w oparciu o konsultacje społeczne (z wykorzystaniem narzędzia badawczego – ankiety zamieszczonej w załączniku nr 1 do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2025). Celem badania ankietowego było zbadanie opinii mieszkańców Gminy Żnin na temat ich sytuacji, zauważonych problemów społecznych, potrzeb oraz kształtowania polityki społecznej w gminie. Badanie przeprowadzono w kwietniu 2018 r. Respondenci zwrócili 461 ankiet. Poniżej przedstawiono wybrane wyniki badania, dotyczące oceny sytuacji życiowej rodzin żnińskich.

Mieszkańcy Gminy oceniając warunki życia w Gminie według podanych kryteriów najgorzej ocenili poziom ochrony zdrowia (średnia ocena 1,6 w skali 0-4) oraz warunki mieszkaniowe (ocena 1,7). Stosunkowo nisko zostały ocenione także miejsca rekreacji na terenie Gminy oraz organizacja imprez cyklicznych (oceny poniżej średniej 2)

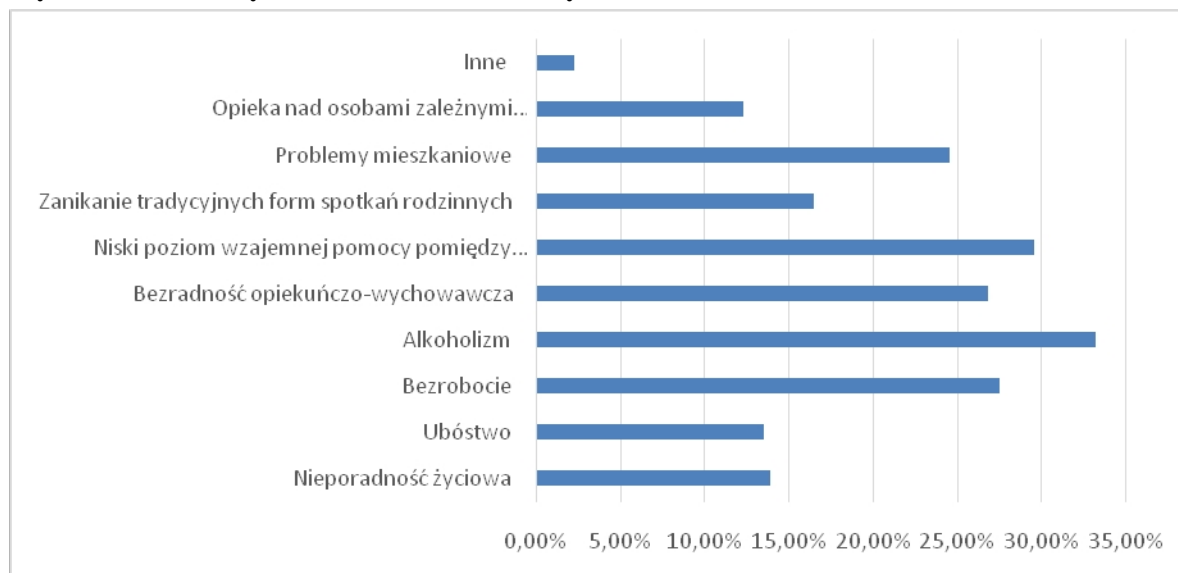
Mieszkańcy są zadowoleni z jakości szkół, poziomu pomocy społecznej oraz dostępności handlu i usług. (oceny powyżej średniej 3).

Wykres 1. Ocena warunków życia w Gminie Żnin.

Mieszkańcy zostali poproszeni także o wskazanie dominujących problemów dla rodzin. Jako najbardziej dotkliwe uznano alkoholizm, niski poziom wzajemnej pomocy i bezrobocie.

Wykres 2. Problemy rodzin na terenie Gminy Żnin.

2.3. Analiza SWOT Gminy Żnin w zakresie pomocy rodzinom.

Ustalono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które determinują kierunki rozwoju pomocy rodzinom Gminy Żnin.

Tabela 3. Analiza SWOT

ANALIZA SWOT SYTUACJI SPOŁACZNEJ GMINY ŻNIN	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie funduszy na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień; • poprawne funkcjonowanie GPPiRPU i sieci placówek wsparcia; • profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych; • współpraca z sołtysami i ich zaangażowanie • współpraca z instytucjami powiatowymi; • powstawanie nowych obiektów sportowych; • skuteczne funkcjonowanie usług opiekuńczych; • pozytywna współpraca Gminy i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z innymi podmiotami pomocy społecznej w zakresie pojawiających się problemów społecznych. • systematyczny rozwój gminnej infrastruktury mogący być zachętą dla potencjalnych inwestorów tworzących miejsca pracy; • właściwe rozpoznanie problemów i potrzeb środowiska m.in. przez pracowników socjalnych; • programy profilaktyczne realizowane w szkołach; • szczepienia profilaktyczne; • pozyskiwanie środków zewnętrznych na projekty prospołeczne • partnerstwo w celu utworzenia dziennego domu pobytu • sieć asystentów rodziny • nieodpłatna pomoc prawna adekwatna do potrzeb • dostępność ośrodka pomocy społecznej • istnienie centrum organizacji pozarządowych • wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone środki finansowe na realizację wszystkich koniecznych działań w obszarze integracji społecznej • brak rozbudowanej bazy lokalowej do spełniania wszystkich oczekiwań społecznych; • brak animatorów na wsiach; • ograniczona dostępność dziennych domów pomocy społecznej; • brak wystarczającej pomocy sąsiedzkiej • brak izby wytrzeźwień • brak powiatowego zespołu orzekania o niepełnosprawności na terenie Powiatu Żnińskiego • brak szerokiej informacji medialnej o możliwościach rozwiązywania indywidualnych problemów społecznych • brak mieszkań komunalnych i socjalnych

- organizowanie wolnego czasu dzieci w postaci półkolonii
- współpraca z miastami partnerskimi
- szybkość przeciwdziałania przemocy dzięki współpracy MOPS-Policja
- istnienie Funduszu Sołectkiego

SZANSE	ZAGROŻENIE
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Bydgoszcz, dogodna lokalizacja regionalna i sieć połączeń regionalnych; • rozwój infrastruktury gminy: sieć gazowa i wodociągów, sieć średniego napięcia, telekomunikacja, oczyszczalnia ścieków z rozbudowywaną kanalizacją; • gospodarność i przedsiębiorczość mieszkańców; • sieć szkół podstawowych; • zróżnicowana działalność usługowa; • duża liczba obiektów zabytkowych oraz jezior; walory turystyczne; • zasoby terenów pod zabudowę jednorodzinną, • program „Mieszkanie +” • programy odpracowania zaległości czynszowych; • ulgi w podatku dla przedsiębiorców zatrudniających pracowników z terenu Gminy; • duża liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych • wyłonienie liderów społecznych • promocja Gminy Żnin • realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023 • rozwój ekonomii społecznej w Gminie Żnin 	<ul style="list-style-type: none"> • brak komunikacji publicznej • bezrobocie • migracje ludzi młodych za pracą • rozbicie więzi rodzinnych, społecznych • rozluźnienie standardów moralnych • rozwój patologii/uzależnień • powiększenie się obszaru dysfunkcji rodzinnych • wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży • niedoszacowanie liczby uzależnionych od narkotyków, alkoholu i.in. • uśpiona czujność społeczna • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów • brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości • wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw • starzenie się społeczeństwa • izolacja społeczna • bierność społeczna • negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • brak zakładu opiekuńczo-leczniczego na terenie Żnina • liczba uczniów z dysfunkcjami

III. KIERUNKI WSPIERANIA RODZIN GMINY ŻNIN

3.1. Wizja wspierania rodzin Gminy Żnin

Określając pożądany kierunek działania w Gminie Żnin w zakresie wspierania rodzin w perspektywie następnych lat, określono cel główny programu:

Wszechstronne wspieranie rodziny z zamiarem wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie sprzyjających ku temu warunków.

3.2. Cele szczegółowe wspierania Gminy Żnin

Tabela 4. Kierunki wspierania rodzin Gminy Żnin – cele szczegółowe Programu wspierania rodzin i zadania.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.	Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodzin będących w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży	Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców
Zadanie 1.1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	Zadanie 2.1. Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	Zadanie 3.1. Praca asystentów rodziny.
Zadanie 1.2. Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	Zadanie 2.2. Praca socjalna polegająca na wzmocnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	Zadanie 3.2. Monitoring sytuacji rodzin w kryzysie oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc.
Zadanie 1.3. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	Zadanie 2.3. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	Zadanie 3.3. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

3.3. Ramowy harmonogram wdrażania Programu

Tabela 5. Cele szczegółowe, zadania, okres realizacji, monitorowanie.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin dzieci.						
Zadanie	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Źródło finansowania	Okres realizacji			Wskaźnik monitorowania
			2019	2020	2021	
Zadanie 1.1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba rodzin objęta pomocą finansową i rzeczową.
Zadanie 1.2. Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba dzieci objęta dożywianiem.
Zadanie 1.3. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej.
Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodzin będących w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży						
Zadanie 2.1. Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	Szkoły Instytucje publiczne współpracujące z MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba przedsięwzięć z zakresu profilaktyki.
Zadanie 2.2. Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba rodzin objęta pracą socjalną.
Zadanie 2.3. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba rodzin objęta pracą socjalną.

dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.						
Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców						
Zadanie 3.1. Praca asystentów rodziny.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny.
Zadanie 3.2. Monitoring sytuacji rodzin w kryzysie oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	MOPS	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny.
Zadanie 3.3. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.	Szkoły Instytucje kultury Stowarzyszenia ŹDK, Muzeum Ziemi Pałuckiej, Miejski Ośrodek Sportu, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne	X	X	X	Liczba form zorganizowanego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

3.4. Realizacja celów – kierunki działań

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.

Realizacja celu nastąpi przez podjęcie następujących działań:

1. Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z ustawami o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o stypendiach szkolnych i KDR.
2. Podnoszenie umiejętności osób bezrobotnych z zakresu komunikacji, rozwiązywania konfliktów, kształtowania aktywnych postaw życiowych, w tym zawodowych w ramach indywidualnych i grupowych zajęć w ramach projektów konkursowych EFS. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy, obejmującej m.in. upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach i kursach umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych,

organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego oraz prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych.

3. Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych i promocja modelu rodziny 3 plus.
4. Zapewnienie najuboższej ludności gminy jednego gorącego posiłku dziennie. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym „FEAD”.
5. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
6. Zapewnienia miejsca pobytu w mieszkaniach wspomaganych.
7. Współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w wysokości: 10% kosztów utrzymania w pierwszym roku pobytu dziecka pieczy zastępczej, 30% kosztów utrzymania w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% kosztów utrzymania w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodzin będących w kryzysie ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Realizacja celu nastąpi przez podjęcia następujących działań:

1. Zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej, w tym popołudniowej pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
2. Zapewnienie rodzinom, dzieciom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej i społecznej.
3. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci.
4. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
5. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS, inne).
6. Systematyczne współdziałanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się nieprawidłowościom.
7. Tworzenie mieszkań wspomaganych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8. Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.
9. Organizowanie dla rodziców i ich dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem istniejącego systemu szkolnego.
10. Prowadzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Profilaktyka mająca na celu zmianę zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach

związanych z alkoholem i narkotykami. Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.

Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców

Realizację celu umożliwią następujące działania:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny lub wsparciem rodziny wpierającej i po ich zakończeniu.
3. Systematyczne wzmacnianie kadr Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dokształcanie i utrzymanie odpowiedniej liczby asystentów rodziny.
4. Realizacja szkoleń, programów, prelekcji i warsztatów mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
5. Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w tym pomoc: socjalna, specjalistyczne poradnictwo, dostęp do mieszkań komunalnych.
6. Tworzenie i rozwijanie świetlic wiejskich, w tym środowiskowych, socjoterapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych, działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
7. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby i wachlarza zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (zajęcia muzyczne, plastyczne, kluby i koła zainteresowań, turnieje sportowe, festyny rodzinne, wycieczki), rozszerzenie oferty działających na terenie gminy świetlic i klubów sportowych, rozbudowę zaplecza sportowego gminy (boiska sportowe, place zabaw), zwiększenie dostępu do Internetu (tworzenie kawiarenek internetowych) oraz rozbudowę zaplecza wypoczynkowego.

3.5. Monitoring i wdrażanie Programu.

Realizacja programu będzie koordynowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Gminy, instytucjami publicznymi zewnętrznymi, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem podlegającym ewaluacji

i monitoringowi. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywało się z wykorzystaniem wskaźników określonych w załączniku nr 1 do niniejszego Programu. Sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane będzie Radzie Miejskiej Żnina w terminie do dnia 31 marca każdego roku jako element sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osobą odpowiedzialną za sprawozdawczość jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie.

**Załącznik Nr 1.
Poziom wskaźników monitorowania Programu**

Lp.	Nazwa wskaźnika	Poziom realizacji w roku		
		2019	2020	2021
1	Liczba rodzin objęta pomocą finansową i rzeczową.			
2	Liczba dzieci objęta dożywaniem.			
3	Liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej.			
4	Liczba przedsięwzięć z zakresu profilaktyki.			
5	Liczba rodzin objęta pracą socjalną.			
6	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny.			
7	Liczba form zorganizowanego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.			
8	Liczba dzieci będących w pieczy zastępczej			
9	Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.			
10	Kwota wydatkowana na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej.			

Uzasadnienie

Opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny należy zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy. Ustawa wskazuje na konieczność stworzenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w sytuacjach kiedy ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Natomiast art. 179 ust. 2 cytowanej ustawy wskazuje, że programy te uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny.

Z uwagi na fakt, że Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2018 przyjęty Uchwałą Nr XIII/136/2015 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 25 listopada 2015 roku traci swą ważność z dniem 1 stycznia 2019 roku uzasadnione jest uchwalenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021.